

Bir bayram sabahı

Mehmet Akşit

Konferansa katılan Amerikalı bir genç gecenin ilerlemiş saatlerinde otelin lobisindeki bara oturmuş sağa sola laf atıyor. “Bu ne biçim memleket? Eğer canım pizza istiyorsa istiyor demektir. Bu saatte pizza niçin olmazmış”. Barın etrafında oturanlar gence takılıyorlar. “Burası Amerika değil, Almanya. Burada akşam dükkânlar kapanır. Burada geceleri insanlar mışıl mışıl uyur”. Genç el kol hareketi yaparak şımarık bir ifadeyle “Hay ben bu memleketin içine...” diyerek küfür ediyor.

Seksenli yıllara göre son beş on yıl içinde gerçi Avrupa çok değişti. Artık hangi saatte olursa olsun her yerde pizza, döner, ne isterseniz bulabilirsiniz. Daha birkaç yıl öncesine kadar Amerika’ya giden Avrupalılar, dükkânların sürekli açık olduğunu görünce hayrete düşerler, paralarını nasıl harcayacaklarını bilemezlerdi. Örneğin ben, Amerika’da bulunduğum zamanlar, sırf istediğimi isteğim zaman alabilme hakkımı kullanmak için gece yarısı sık sık süper markete dondurma almaya giderdim.

Sadece yiyecek ile sınırlı değil arzularımız. Örneğin, daha beş on yıl önce bindiğimiz arabaları görünce şaşırıp kalıyoruz. Yanlışlıkla eski model bir arabaya binersek hemen söylenmeye başlıyoruz. “Kliması yok mu? Aman Allah’ım. Dayanılır gibi değil. Bu arabaya ben katiyen binemem” diyerek şikâyet ediyoruz.

Hiç unutmam. Amerika’da yaşayan bir dostumun satın aldığı son model arabaya bindiğim zaman kendisinin sürekli daha pahalı arabalara baktığını ve iç çektiğini fark etmiştim. Dünyanın yüzde doksan dokuzundan daha rahat bir hayat sürdürdüğünü kendisine hatırlattığım zaman bana ne demişti dersiniz: “Ah Mehmet, benden

durumu daha iyi olan o yüzde birlik kesim var ya. İşte, beni mutsuz eden onlar”.

Her şeyimiz en mükemmelinden olmalı. Müzik çalar, televizyon, fotoğraf makinesi, hepsinin sesi, plazması, pikseli dört dörtlük olmaz ise mutsuz oluyoruz. İsterim de isterim diye çarpan yüreğimizle rengârenk reklâmlara baktıkça hemen satın almak istiyoruz. Sahip olanları kıskanıyor, bizce doğal hakkımız olan bütün bu zorunlu aletlere ulaşamadığımız için kendi kendimize kızıp duruyoruz.

Sadece paramız ve malımız değil görünüşümüzde yerli yerinde olmalı. Gerdan, çene, burun, neremizi istersek terziye gider gibi kestirip biçtiriyoruz. Azıcık uzun, azıcık kısa, hemen şipşak istediğimiz gibi olsun istiyoruz.

Evli eşler de birbirlerine pek dayanamıyor artık. Bir zamanlar birbirleri için ölüp biten kendileri değilmiş gibi, karşılıklı art arda koşul öne sürüyorlar. Her şeyi konuşabilmeliyiz bahanesi ile senden şunu bunu istiyorum, diye direttikçe diretiliyorlar. Olmadı mı? Haydi, güle güle diyerek ayrılıp gidiyorlar.

İş hayatımızda da huzurumuz tam yok. Kırk yıl çalışıp emek versen bile en ufak bir hatanda seni kapı dışarı ediveriyorlar. Ne yapalım canım, iş dünyası böyle diyerek kimsenin gözyaşına bakılmıyor. Rekabet kuralları en katı bir şekilde işliyor.

Çalışanlar olarak da bizler, her an, her şey elimizin altında olsun istiyoruz. Bir gün bilgisayarımıza ulaşamazsak mutsuz oluyoruz. Gece gündüz, bayram, seyran, her zaman işe hazır ve nazır olmamız bize sürekli hatırlatılıyor.

Ancak hayat tozpembe değil elbet. Her şeyin bir bedeli var. Önce kredi kartı ödemeleri

geldiği zaman gerçek ile bir yüzleşiyoruz. Faiz ödemelerini karşılamak için daha fazla çalışmak zorunda olduğumuzu görüyoruz.

Sonra, ne kadar çalışırsak çalışalım, ne kadar para kazanırsak kazanalım, mal edinme yarışında birinci olamayacağımızı anlıyoruz. Bin bir hevesle aldığımız son model mallarımızın modası nasıl çok çabuk geçiyorsa, o hengâme içinde sağlığımız da öyle uçup gidiyor. Sonra çalışarak kazandığımız para ile kaybettiğimiz sağlığımızı yeniden elde etmek için uğraşp duruyoruz.

Daha da ötesi, milyonlarca insanın aç ve susuz olduğunu, bizim olmaz ise olmaz dediklerimizin birçokları için hayal olduğunu unutup gitmişiz, haberimiz yok.

Geçen yıl araba sürerken, radyoda, Hıristiyan Demokrat partili eski Hollanda başbakanlarından sayın Lubbers, ve sayın van Agt ve İşçi partili eski bakanlardan sayın Pronk'un tartışmasına kulak misafiri olmuştum. Hepsi ağız birliği ederek insanlığın gidişatını iyi bulmadıklarını söylüyorlardı. "Ben istediğimi istediğim zaman yaparım, ne istersem alırım" diyen yaşam tarzının ve salt pazar ekonomisinin insanları mutluluğa değil uçuruma götüreceğini iddia ediyorlardı. Tartışmayı yöneten "peki, hiç umut yok mu?" sorusunu yönlendirince sayın Lubbers, siyasetçilerin tamamen bu düzene alet olduğunu söyleyerek, ancak sivil toplum örgütlerin bir araya gelmesiyle bir şeyler yapılabileceğini iddia etmişti. Sayın Pronk o kadar bile ümitli konuşmamıştı. Bu gidişin dönüşü yok maalesef demekle yetinmişti.

Ne yalan söyleyeyim, bu radyo programı benim içimi karartmıştı. Hollanda'nın iki büyük partisinden bu kadar deneyimli insanların bu denli olumsuz olmaları beni ürpertmişti. Bu programdan sonra kendi kendime bir teselli arayışı içine girmiştım.

Dervişler günün en az bir saatini kendine ayır, vicdan muhasebesi yap demişler. Geçen Ramazan ayı boyunca işte ben bu güzel öğüdü tutmaya çalıştım. Yüreğimi daha bir özenle sevgi ile doldurmaya çalıştım. İşin tuhafı, karnım acıktıkça insanlığın mutlu geleceğine daha bir umutla baktığımı farkına vardım. Neden ve nasıl arzularıma hem de hiç kimsenin zorlaması olmadan kolayca egemen olabiliyordum? Beni önce susuz kalmaya alıştıran, sonra bir bardak su ile yeniden doğmuş gibi sevindiren nasıl bir güç idi?

Bütün bu arayışlar Ramazan boyunca devam etti. Bayram sabahı biraz erken kalkıp edindiğim deneyimleri değerlendirdim. Binlerce yıllık oruç tutma geleneğinin boşu boşuna aç kalma saflığı olmadığını artık kavramıştım. Mal, para ve gösteriş uğruna elindeki değerleri hoyratça harcayan insanların huzura ancak sağlam bir irade ve sevgi dolu gönül ile yaklaşabileceğini fark etmişim. Oruç tutma geleneğinin amacı aslında bize bu gerçeği öğreten bir yöntemdi. İşte geçen bayram sabahı aradığım teselliyi böyle buldum.

<http://aksit.net>

© 2007 Mehmet Akşit. Ancak ticari olmamak ve kaynak göstermek koşulu ile kullanılabilir.